

En studie om simundervisningens betydelse i årskurs 6

– En jämförande studie mellan två skolor,
lokaliserade i två skilda kommuner

Jessica Färnbo

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete grundnivå 149:2012
Idrott fritidskultur och hälsa för skolår 7-9 och gymnasieskolan Ht 2012
Handledare: Jan Seger
Examinator: Kristjan Oddson

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka vilket utrymme samt betydelse simundervisningen i årskurs 6 har i skolor i två skilda kommuner.

Frågeställningar

- Hur definierar lärare i idrott och hälsa begreppet att ”kunna simma”?
- Hur tolkas läroplanen utifrån momentet simning i respektive skola?
- Hur skiljer sig simundervisningen åt i respektive skola?
- Hur arbetar respektive skola med elever som inte uppnår kunskapskraven i simning i årskurs 6?

Metod

Jag har valt att göra en kvalitativ studie genom att intervjua lärare i idrott och hälsa i två skilda kommuner. Urvalet ur populationen motsvarar lärare som undervisar i momentet simning i årskurs 6, eftersom betyg ska sättas i denna årskurs för första gången i slutet av höstterminen 2012. Intervjuerna utfördes på avtalad tid och plats på respektive skola. Jag använde mig av ljudinspelning vid samtliga intervjuer för att få ordagrann återgivning av intervjun. Efter varje genomförd intervju transkriberades materialet, där jag återgav ordagrant vad som angavs under intervjun.

Resultat

Det framkommer i studien att förutsättningarna för simundervisningen i årskurs 6 skiljer sig mellan skolorna när det gäller simningens omfattning i ämnet idrott och hälsa. Brist på tid och utrymme i simhallen är en orsak till att simundervisningen skiljer sig mellan skolorna, vilket även leder till sämre progression i övningsurvalet. Studien visar även att de elever som har föräldrar födda utomlands eller själva har invandrat har svårare att uppnå målen i momentet simning.

Slutsats

Momentet simning betonas allt starkare i dagens läroplan, samtidigt som simningens omfattning fortfarande utgör en mycket liten del av undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa. Detta beror bland annat på faktorer i form av tid och lokal, som skapar hinder för skolor och lärare i deras undervisning i simning.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund	2
2.1 Definition av att ”kunna simma”	2
2.2 Historisk överblick	3
2.3 Mångkulturella skolor	4
2.4 Materiella förutsättningar	5
2.5 Tidigare forskning	5
2.6 Teoretiska utgångspunkter	7
2.6.1 Kultursociologiskt perspektiv - Habitus.....	7
2.6.2 Ramfaktorteorin – tid och lokal	7
3. Syfte	8
3.1 Frågeställningar.....	8
4. Metod	8
4.1 Val av metod.	9
4.2 Ansats.....	9
4.3 Urval.....	9
4.4 Genomförande	10
4.5 Databearbetning	10
4.6 Tillförlitlighetsfrågor.....	10
4.7 Etniska aspekter.....	11
5 Resultat.....	12
5.1 Intervjudeltagare.....	12
5.2 Idrottslärares definition av att ”kunna simma”	12
5.3 Lokalpedagogisk planering	13
5.4 Ramfaktorer - tillgång till lokal och tid i momentet simning.....	13
5.5 Skolornas arbete för att eleverna ska uppnå målen i årskurs 6 i simning	14
5.6 Särskilda skäl till elevers bristande simkunnighet	15
5.7 Sammanfattning	15
6. Diskussion	16
6.1 Metoddiskussion.....	19
6.2 Vidare forskning.....	19
Käll- och litteraturförteckning.....	20

Bilaga 1 Käll- och litteratursökning

Bilaga 2 Intervju frågor

1. Inledning

I grundskolans styrdokument för ämnet idrott och hälsa är simning och livräddning, ett av få moment som nämns i såväl centralt innehåll som i kunskapskravet. I det centrala innehållet (Lgr 11) för årskurs 4-6 står det skrivet:

Simning i mag- och ryggläge. Badvett och säkerhet vid vatten vintertid.

Hantering av nödsituationer vid vatten med hjälpredaskap (Skolverket 2011, ss 28-29).

I den studie som Karin Redelius redovisar i kapitel ”*Bäst och pest!*” får elever svara på frågan *Vad gör man i ämnet idrott och hälsa?* Studien visar att över 70 procent av eleverna uppfattar att dans, simning, orientering och friluftsliv inte förekommer oftare än en eller två gånger per år (Larsson & Redelius 2004, s. 164). Detta även fast dessa specifika moment nämns som viktiga i kursplan för idrott och hälsa.

Det var under min verksamhetsförlagda utbildning som jag fick större kunskap om momentet simning i ämnet idrott och hälsa. Under min verksamhetsförlagda utbildning upplevde jag stora brister i simundervisningen, att antalet inlärningsituationer sker vid alltför få tillfällen och det saknas även en progression i övningsurvalet. Jag uppfattade att momentet simning hade betydligt mindre utrymme i idrott och hälsa, och att den tidsmässiga tilldelningen i förhållande till andra fysiska aktiviteter var lägre. Jag anser att simkunnighet kräver regelbunden övning för att skapa vattenvana och trygghet i vattennära miljöer. För vissa barn kan skolans simundervisning vara deras första och kanske ända erfarenhet av simning.

Jag lärde mig simma redan som 3-åring. Att kunna simma har alltid varit något självklart under min uppväxt, eftersom min pappa arbetade som dykinstruktör under några år. Vi tillbringade helger och lov i badhuset eller vid närliggande sjöar, där jag tidigt skapade en god vattenvana. Att kunna simma har alltid varit en självklarhet för mig, eftersom det har varit en social och fysisk aktivitet som jag utövat med både familj och vänner.

Kraepelien-Strid har gjort en studie om elevers och lärares uppfattningar om simkunnighet och behovet av att kunna simma. I denna studie beskriver Kraepelien-Strid att det idag finns tecken på att allt flera skolor skär ner på simundervisningen och att det finns tendenser till att simkunnigheten har minskat något (Kraepelien-Strid 2006, s 4). En rapport från skolverket som publicerades 2010 visar att 8 procent av eleverna i årskurs 5 inte uppnår kunskapskraven

i simning. Studien visar att rädsla för vatten och kulturella orsaker är de vanligaste skälen till att man inte kan simma (Enheten för utbildningsstatistik 2010-11-20, s. 7). Därför finner jag starka skäl till att studera momentet simning, dess utformning, innehåll samt dess roll i ämnet idrott och hälsa.

2. Bakgrund

I detta kapitel diskuteras begreppet simkunnighet och olika definitioner av att ”kunna simma”. Jag kommer även göra en kortfattad historisk överblick av den svenska utbildningen, från att staten fick mindre makt över skolans verksamhet till att ansvaret förflyttades till kommunerna. Jag vill belysa vad kursplanen säger om momentet simning i ämnet idrott och hälsa samt tidigare studier som gjorts angående simundervisningen i skolan.

2.1 Definition av att ”kunna simma”

I den tidigare Läroplanen (Lpo 94) för ämnet idrott och hälsa var kunskapskravet för eleverna i årskurs 5 att de skulle kunna simma och hantera nödsituationer vid vatten (Skolverket, 2004). Läroplanen saknade anvisningar om vad begreppet att ”kunna simma” innebar, samt hur och med vilka krav simkunnighetsprov skulle utföras (Larsson & Meckbach 2010, s. 168). Avsaknaden av en tydlig definition av att ”kunna simma” gjorde att många skolor hade olika tolkningar av begreppet. Detta framgick tydligt av den tillsynsrapport som skolverket redovisade 2004. Syftet med rapporten var att bedöma hur kommunerna och idrottslärarna arbetade och levde upp till de mål, som fanns i kursplanen för idrott och hälsa (Ulrika Lindmark 2004-06-10, ss. 1-2). Skolorna och idrottslärarna i undersökningen hade olika definitioner av vad det innebär att kunna simma. De allra flesta definierade simkunnighet med att kunna simma ett visst antal meter med ett eller flera simsätt. Andra menar att simkunnig är den person som är trygg i vattnet och behärskar tekniken till ett eller två simsätt (Ulrika Lindmark 2004-06-10, s. 10)

År 2010 gjorde Skolverket en uppföljning av simkunnigheten i årskurs 5 mot bakgrund av tillsynsrapporten av skolornas simundervisning från 2004. Denna tidigare undersökning resulterade i att målet att ”kunna simma” förtydligades i kursplanen. Eleverna i slutet av årskurs 5 ska:

- *ha god vattenvana, vara trygga i vatten, kunna simma 200 meter, varav 50 meter på ryg, och hantera nödsituationer vid vatten*

- *ha grundläggande kunskaper om bad-, och båt- och isvett* (Enheten för utbildningsstatistik 2010-11-20, s. 3)

2011 fick Sverige en ny läroplan där definitionen av att ”kunna simma” behölls, men en del formuleringar ändrades. I kunskapskravet (Lgr 11) för årskurs 6 står det skrivet att eleven kan simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Dessutom kan eleven hantera nödsituationer vid vatten med hjälpredskap under olika årstider (Skolverket 2011, s. 54).

Svenska livräddningssällskapet (SLS) har utformat ett metodsteg som kommuner och skolor kan utnyttja. Metodstegen bygger på att eleverna ska uppnå skolverkets mål i årskurs 6 respektive 9 i ämnet idrott och hälsa. Svenska livräddningssällskapet menar att simkunnighet inte enbart är att kunna simma en viss sträcka, utan det omfattar även kunskap om de risker som är förknippade med vistelse vid och i vatten. Svenska livräddningssällskapet definition av en simkunnig person:

Simkunnig anses den vara som kan falla i vattnet, få huvudet under och efter att åter tagit sig upp till ytan, kunna simma 200 meter på djupt vatten, varav 50 meter ryggsim. (Svenskalivräddningssällskapet 2012-11-17)

2.2 Historisk överblick

1994 fick Sverige en ny läroplan, som även innebar införandet av en ny typ av styrning av den svenska skolan. (Larsson & Redelius 2004, s. 205). Det direkta ansvaret för verksamheten i skolan överfördes till kommunerna och staten fick betydligt mindre att säga till om angående skolans verksamhet (Richardsson 2004, s 164). Införandet av den nya läroplanen skapade stor omställning, en anledning var att ämnet idrott och hälsa beskrevs mer kortfattat än tidigare. Läroplanen saknade vägledning om vad ämnet skulle innehålla samt hur undervisningen skulle organiseras (Larson & Redelius 2004, s. 205). I den nationella kursplanen var det målen för elevernas lärande som placerades i fokus istället för ämnets innehåll (Larson & Redelius 2004, s. 224). Detta gav plats för egna tolkningar av ämnet för respektive skola och lärare. Kommuner, skolor och lärarlag fick i uppgift att tolka och konkretisera de allmänt formulerade målen från den nationella kursplanen i ämnet idrott och hälsa. Samtliga idrottlärare fick i uppgift att konkretisera och utforma undervisningens innehåll och arbetsform, genom en lokalkursplan (Larson & Redelius 2004, s. 210).

I Lpo-94 har simning en mycket undanskymd roll. Det finns inga anvisningar angående hur och med vilka krav som simundervisningen skulle utföras. Det enda som framgår i Lpo-94 är att eleverna skall kunna simma i slutet av årskurs 5, samt hantera nödsituationer vid vatten. (Larsson & Meckbach 2010, s. 168). I och med detta kunde skolorna definiera momentet simning på olika sätt i respektive lokalkursplan. Avsaknad av anvisningar gav därför större utrymme för tolknings- och konkretiseringsmöjligheter. ”Simma” kan tolkas som att kunna simma 150 meter bröstsim och 50 meter ryggsim. ”Kunna simma och hantera nödsituationer vid vatten ” kan tolkas som att våga vara på djupt vatten (Larson & Redelius 2004, s. 211).

År 2011 fick Sverige som nämnts en ny läroplan och den lokala kursplanen togs bort och ersattes med en lokal pedagogiskplanering (LPP), där undervisningens mål och centrala innehåll tydligt framgår (Skolverket 2011). Begreppet att ”kunna simma” i den nuvarande läroplanen för grundskolan har fått en mer specifik definition, som jag nämnde ovan.

2.3 Mångkulturella skolor

I skolans värdegrund (Lgr 11) står det skrivet;

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där (Skolverket 2011, s. 4)

Skolverkets tillsynsrapport från 2004, visade att religiösa och kulturella skäl var vanliga orsaker till att eleverna inte kunde simma. Det var idrottslärare från olika skolor som fick besvara frågan, om det fanns några särskilda skäl till att inte alla elever kunde simma. Till religiösa, kulturella och etniska skäl räknas här flickor som inte får bada tillsammans med pojkar för sina föräldrar, barn som inte får bada för sina föräldrar, barn som är ovana vid vatten och bad, invandrare som endast vistats en kortare tid i landet och på skolan, barn vars föräldrar inte kan simma och därför inte vill att barnet skall lära sig simma, invandrabakgrund och etnicitet (Ulrika Lindmark 2004-06-10, s. 6).

I Skolverkets uppföljning av elevers simkunnighet i årskurs 5, fick även här idrottslärarna besvara frågan om vilka orsaker det finns till att elevernas inte når målen i simning. Ett vanligt motiv till elevernas bristande simkunnighet var fortfarande kulturella och religiösa

orsaker. Idrottslärarna menar att elever som är nyinvandrade till Sverige saknar vattenvana på grund av att de inte besöker simhallar eller utomhus bad i samma utsträckning som de eleverna med god simkunnighet. Eftersom deras föräldrar inte heller har vattenvana så prioriteras inte simträningen av föräldrarna (Enheten för utbildningsstatistik 2010-11-20, s. 7).

2.4 Materiella förutsättningar

I början av 1900-talet saknade mer än hälften av landets skolor gymnastiksalar och detta skapade självklart problem för idrottsämnet. Det var få skolor som kunde erbjuda en ideal miljö för idrottsundervisningen. Inte förrän under 1960-talet började man bygga fler gymnastiksalar och i dagsläget har den absoluta majoriteten av landets skolor tillgång till gymnastiksalar. Dock konstaterades det i en studie som Sandahl redovisar i sitt kapitel "*Ett ämne för vem?*" att betydande brister fortfarande existerar beträffande tillgång till simhallar (Larsson & Redelius red 2004, ss. 49-50). Engströms studie från 1968 beträffande lokaler och idrottsundervisningens innehåll, visade att skolornas möjlighet att utnyttja simhallar har stor betydelse för simundervisningens ställning (Larsson & Redelius 2004, s. 59). De moment som krävde avancerade lokaler och utrustning hamnade i bakgrunden, medan moment som endast krävde tillgång till gymnastiksal fick större plats på schemat. Moment som bollspel och friidrott förekom oftare i skolan, eftersom det kan utövas på en vanlig gräsmatta eller i en gymnastiksal (Larsson & Redelius 2004, ss. 59-60).

Som jag nämnde tidigare så gjorde skolverket en tillsynsrapport 2004 beträffande elevernas simkunnighet. De skolor som hade angivit ett eller fler skäl till att eleverna inte kunde simma, förklarade att även ekonomiska och organisatoriska skäl kunde vara en orsak. Till ekonomiska och organisatoriska skäl räknas här brist på lärare, brist på simlärare, långt till simhall, avsaknad av bassäng i närheten, eleverna behöver mycket stöd, hög frånvaro bland eleverna, ovilja och ointresse från eleverna, kostnader i samband med bad, för lite träning, brister i teknik, svårt att skicka alla till badet, elever med särskilda behov, föräldrarna har inte tränat dem, föräldrarna har inte skjutsat dem till simhallen (Ulrika Lindmark 2004-06-10, ss. 7-8).

2.5 Tidigare forskning

Eva Kraepelien - Strid studie, *Simma eller försvinna* belyser elevers och lärares uppfattningar om simkunnighet och behovet av att kunna simma. Denna studie är uppdelad i två delstudier. Den ena delen är kvalitativ studie, där en textanalys görs av olika styrdokument för den

obligatoriska skolan som rör simundervisningen. Den andra delen som denna studie kommer att inrikta sig på är en kvantitativ studie, där lärare i idrott och hälsa samt elever i årskurs 9 får svara på en enkät som berör simundervisningen i skolan. Studien visade att lärarna i idrott och hälsa ägnar ca 5 % av sin undervisning till ämnesområdet simning i årskurs 9, samtidigt anser lärarna att det är ett mycket viktigt mål för deras undervisning att lära eleverna att simma (Kraepelien-Strid 2004, s. 61).

I studien fick lärare definiera begreppet simkunnighet. Definitionen av begreppet simkunnighet saknades i det dåvarande styrdokumentet vid tidpunkten för studien. Detta resulterade att lärarna istället tar till sig normer från andra aktörer i samhället, som till exempel Svenska livräddningssällskapet (Kraepelien-Strid 2004, s. 69).

När det gäller skolornas möjlighet att utnyttja simhallar, svarar 27 % av lärarna att de oftast hade möjlighet att utnyttja simhallen, medan 35 % av lärarna hade tillgång till simhall, men enbart under idrotts-/friluftsdagar (Kraepelien-Strid 2004, s. 63).

Timothy Joseph Lynch skriver i sin artikel *Swimming and water safety: Reaching all children in Australian primary schools* att lärare framförallt i de yngre åldrarna har en betydande roll när det gäller barns simkunnighet och säkerhet vid vatten. Lynch menar att den bästa tiden att förbereda och ge barn kunskap om säkerhet i och vid vatten är under barndomen. Det är därför viktigt att samtliga lärare får utbildning inom momentet simning, samt att simning och säkerhet vid vatten får en betydande roll i läroplanen. Forskning visar att lärare med stor erfarenhet och kunnande inom simning är mer aktiva och engagerade i simundervisningen (Lynch 2012 s. 271). I Australien är det vanligt att använda externa siminstruktörer i skolan. Lynch anser att det är viktigt att de ordinarie lärarna även är insatta och aktiva i simundervisningen, för att stärka elevernas kunskap, färdigheter och förståelse. För att integrera simningen i läroplanen måste externa instruktörer och lärare samarbeta. Att erbjuda samtliga lärare utbildning inom simning och vattensäkerhet kan möjliggöra en rättvisare utbildning för alla elever, oberoende av plats eller socioekonomisk status. Forskning visar att landsbygdsskolor och isolerade skolor har svårt att bedriva simundervisning (Lynch 2012 s. 275).

Kevin Mora har skrivit artikeln *Will they sink or swim? New Zealand youth water safety knowledge and skills* där han undersöker ungdomars teoretiska och praktiska kunskaper kring säkerhet i och vid vatten. Mora menar att en ökad simkunnighet är en central del i det

förbyggande arbetet av att minska drunkningsolyckorna i landet (Mora 2008, s. 120). Studien visar att ungdomars kunskap om säkerhet vid och i vatten varierar betydligt efter kön, socioekonomisk status samt etnicitet. För att bemöta den problematik, så rekommenderar Mora olika strategier för att lösa ungdomars bristfälliga teoretiska och praktiska kunskap angående säkerhet kring och i vatten. Samtliga skolor måste kunna erbjuda eleverna grundläggande färdigheter i simning och hjärt- och lungräddning (Mora 2008, s. 121). I de områden där många nyinvandrade familjer är bosatta ska särskilda utbildningar anordnas för att begränsa drunkningsolyckor. Vatten- och säkerhetsföreskrifter på ett antal språk ska även finnas tillgängliga för migrerande samhällsgrupper och skolor. (Mora 2008, s. 124)

2.6 Teoretiska utgångspunkter

Valda teoretiska utgångspunkter till denna studie är det kultursociologiska perspektivet och ramfaktorteorin. Utifrån dessa perspektiv och teorier har centrala begrepp valts ut för att analysera forskningsområdet.

2.6.1 Kultursociologiskt perspektiv - Habitus

Sociologen Pierre Bourdieu talar om begreppet habitus. Bourdieu menar att vårt handlande och tänkande är en produkt av tidigare erfarenheter och minnen. Det liv som man hittills levt påverkar sättet att handla, tänka och orientera sig i sociala sammanhang. Hur man hanterar en situation beror på den sociala miljön som vi befinner oss i. Genom att vistas i bestämda sociala miljöer så formas vi efter det och skapar vårt eget habitus. Bourdieu menar att personer som växer upp under likande sociala förhållanden tar till sig likartade handlings- och tolkningsstrategier (Larsson 2002, s. 77).

Barns och ungas personliga utveckling sker i ett ständigt pågående samspel med andra människor i deras omgivning. Störst inverkan har de som står barnen och ungdomarna närmast, oftast föräldrar, syskon och kamrater. Bourdieu menar att den sociala miljön som barn befinner sig i påverkar deras olika livsstilar och varierande sysselsättningar på fritiden (Larsson 2002, s. 86). Barn som är uppväxta i familjer och områden där värdet av att kunna simma inte värderas särskilt högt, kan påverka elevernas simkunnighet negativt.

2.6.2 Ramfaktorteorin – tid och lokal

I läroplansforskningen används ramfaktorteorin för att studera relationen mellan resultat, undervisningsförlopp och begränsade yttre betingelser. Lärarnas förfogande till tid eller lokaler är faktorer som kan begränsa lärarens handlingsutrymme (Linde 2006, s. 15).

Skolornas förfogande till gymnastiksal under 1900-talet skapade stora problem för idrottsämnet, och begränsade därför lärarna i deras val av aktiviteter. Idag har de flesta skolor egna gymnastiksal, men möjligheten att utnyttja mer avancerade lokaler, så som simhallar kan fortfarande var ett problem (Larsson & Redelius 2004, ss. 49-50). Det handlar då om yttre begränsade ramar, vilket tillåter vissa aktiviteter i skolan men omöjliggör andra (Linde 2006, s. 67).

I den aktuella läroplanen står de allmänna målen i fokus istället för det förskrivna innehållet. Timplanen är inte lika starkt begränsad som tidigare och kommuner och skolor tillåts reglera tidsanvändningen mer fritt. Detta skapar mer flexibla möjligheter, vilket ökar frirummet för möjliga handlingar och lärarna behöver inte känna sig bundna till en bestämd tidsplan. Med detta menar Linde att även om vissa givna yttre ramfaktorer alltid begränsar lärarna i sin undervisning, så skapar dagens läroplan mer flexibla möjligheter för både skolor och lärare (Linde 2006, s. 68).

3. Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka vilket utrymme samt betydelse simundervisningen i årskurs 6 har i skolor i två skilda kommuner

3.1 Frågeställningar

- Hur definierar lärare i idrott och hälsa begreppet att ”kunna simma”?
- Hur tolkas läroplanen utifrån momentet simning i respektive skola?
- Hur skiljer sig simundervisningen åt i respektive skola?
- Hur arbetar respektive skola med elever som inte uppnår kunskapskraven i simning i årskurs 6?

4. Metod

I detta kapitel kommer val av metod beskrivas, samt hur jag planerade och genomförde de kvalitativa intervjuerna med samtliga informanter. Urvalet ur populationen kommer att redovisas och beskrivas. Jag kommer även att redogöra de forskningsetiska kraven, som jag har förhållit mig till.

4.1 Val av metod

Studiens avsikt är att undersöka två olika skolor, beträffande simundervisningens ställning i ämnet idrott och hälsa. De valda skolorna är lokaliserade i två skilda kommuner, för att undersöka eventuella skillnader i simundervisningen betydelse beroende på var i landet man bor. Skollagen förskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnats. Detta betyder inte att undervisningen ska utformas på precis samma sätt överallt i landet. Det viktiga är att varje skolform tar hänsyn till elevernas förutsättningar och behov (Skolverket 2011, s. 5). För att belysa det valda problemområdet har intervjuer genomförts med lärare i idrott och hälsa, som är ansvariga för simundervisningen i årskurs 6 från respektive skola. Bjørndal menar att intervjuer och samtal är ett bra sätt att ta del av intervjupersonens tankar och upplevelser, samt att närma sig personens perspektiv (Bjørndal 2009, s. 90). Jag valde att göra en standardiserad intervju, de frågor som ställdes och de svar som lämnades var av öppen karaktär (Bjørndal 2009, s. 94).

4.2 Ansats

Jag har valt att göra en kvalitativ studie genom att intervjua idrottslärare i två skilda kommuner. I en kvalitativ studie undersöks vanligen avgränsade och specifika miljöer, där målet är att ge en helhetbeskrivning av processer och särdrag i dessa miljöer (Repstad 2007, s. 23). I denna studie genomförs kvalitativa intervjuer för att kartlägga och presentera hur lärare i idrott och hälsa tolkar och uppfattar momentet simning.

4.3 Urval

Valet av skolor gjordes utifrån bekvämlighetsprincipen. Skolan som är placerad i Stockholms är en skola jag har haft kontakt med under min lärarutbildning. Den andra skolan är placerad i södra Dalarna. Den ena skolan är en innerstadsskola i Stockholm F-9, där eleverna dels kommer från hem med välutbildade föräldrar med relativt höglönade arbeten och dels från hem där föräldrarna är lågutbildade. Flera av barnen är flerspråkiga med föräldrar födda utanför Norden.

Den andra skolan F-6 är placerad i en småstadskommun där majoriteten av eleverna bor i villaområden. En minoritet av eleverna är flerspråkiga med föräldrar födda utanför Norden.

Urvalet ur populationen motsvarar lärare i idrott och hälsa som undervisar elever i årskurs 6. Valet av årskurs 6 beror på att betyg ska sättas i denna årskurs för första gången i slutet av höstterminen 2012 (Skolverket 2012-11-26). Urvalet består av tre informanter, en man och en

kvinna från skolan i Dalarna och en man från skolan i Stockholm. Målet var att intervjua två lärare i idrott och hälsa från respektive skola, men detta var inte möjligt, eftersom det enbart fanns en lärare på skolan i Stockholm som undervisade elever i årskurs 6 i momentet simning. Samtliga informanter har lärarutbildning i ämnet idrott och hälsa.

4.4 Genomförande

Jag utforskade det valda området med hjälp av tidigare forskning, artiklar och litteratur, för att sedan kunna utforma ett PM. I mitt PM redovisade jag kortfattat vad undersökningen skulle handla om samt formulerade syftet och frågeställningar, för att strukturera och begränsa forskningsområdet.

De huvudsakliga intervjufrågorna utarbetades utifrån studiens syfte och det ställdes sedan frågor inom ramen för problemområdet. Repstad menar att en bra intervju kräver en grundlig planering av vilka teman som ska beröras, för att undvika irrelevant prat. (Repstad 2007, ss. 86-87). Samtliga deltagare kontaktades via mail, där de informerades om studiens innehåll. Intervjuerna genomfördes på avtalad tid och plats i mindre grupprum, för att skapa en lugn och avskärmad miljö, där enbart intervjuaren och intervjupersonen var närvarande. Ljudinspelning användes vid samtliga intervjuer för att i analysfasen ha en ordagrann återgivning av intervjun, utan den filtrering som anteckningar och minne innebär (Repstad 2007, s. 93).

4.5 Databearbetning

Efter varje genomförd intervju transkriberades materialet, vilket innebar att jag överförde verbala utsagor från ljud till text. Jag återgav ordagrant vad som angavs under intervjun, för att lättare få en överblick över de eventuella mönster som kan vara relevanta för studiens syfte (Bjørndal 2009, s.86). De delar och citat från intervjuerna som ansågs betydelsefulla för studiens resultat valdes sedan ut.

4.6 Tillförlitlighetsfrågor

Validitet handlar om studiens giltighet, att studera det man avser att undersöka (Dimenäs 2008, s. 231) För att skapa en god validitet har jag ständigt granskat och ifrågasatt den information som jag tagit del av och de analyser som sedan utvecklats. Under forskningsprocessen har jag deltagit i grupphandledning, där studien kritiskt har granskat av gruppmedlemmar och grupphandledare. Genom att presentera mitt delresultat för

gruppdeltagarna har jag under processens gång fått värdefulla synpunkter för att stärka validiteten. Jag har haft kontinuerlig kontakt med min handledare för att diskutera olika dilemman som uppkommit under själva forskningsprocessen (Dimenäs 2008, s. 151). Urvalet ur populationen innefattar enbart två skolor och tre idrottslärare, vilket kan påverka resultatet då inte tillräckligt många intervjuer har utförts i studien.

Reliabiliteten handlar om studiens trovärdighet, att resultatet är tillförlitligt (Dimenäs 2008, s 164). För att stärka studiens reliabilitet utforskade jag det aktuella problemområdet noggrant för att kunna skapa en god överblick av området. Jag valde att göra en kvalitativ intervju, där de utvalda intervjupersonerna har erfarenhet och kunskap av det område som jag valt att behandla (Dimenäs 2008, s 49). Samtliga intervjuer ägde rum på intervjupersonernas arbetsplatser, för att skapa en lugn och trygg miljö. För att ytterligare förbättra reliabiliteten valde jag att spela in intervjuerna, för att få intervjupersonens egna ord. (Dimenäs 2008, s 232).

4.7 Etniska aspekter

Jag tagit del av de forskningsetiska principerna, som är viktiga när det gäller kvalitativa intervjuer (Repstad 2007, s. 90). Inför intervjuerna informerades informanterna om de fyra allmänna huvudkraven; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandeskravet.

Informationskravet; forskaren skall informera de berörda deltagarna angående studiens syfte. Det skall tydligt framgå att deltagandet är frivilligt och att de uppgifter som insamlas inte kommer att användas för något annat syfte än för forskning.

Samtyckeskravet; forskaren är skyldig att inhämta deltagares samtycke. Om deltagaren är under 15 år måste samtycke dessutom inhämtas från vårdnadshavare. De som medverkar i en undersökning skall kunna avbryta sin medverkan utan att detta medför negativa följder för dem.

Konfidentialitetskravet; all information ska antecknas, lagras och avrapporteras på ett sådant sätt att enskilda människor inte kan identifieras av utomstående.

Nyttjandeskravet; den insamlade informationen om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål (*Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*, IBN: 91-7307-088-4).

5 Resultat

I denna del kommer jag att analysera samt bearbeta insamlad data med hjälp av valda teoretiska perspektiv och teorier. Jag har valt ut centrala begrepp från samtliga perspektiv som är relevanta för studiens syfte: Kultursociologiskt perspektiv – *habitus* och Ramfaktorteorin - *tid och lokal*.

5.1 Intervjudeltagare

Enligt Konfidentialitetskravet ska all information lagras och avrapporteras på ett sådant sätt att enskilda människor inte kan identifieras av utomstående (*Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*, s. 12). Därför kommer samtliga deltagare i min studie presenteras med ett kodnamn, A, B och C.

Lärare A är man och arbetar på en innerstadsskola i Stockholm F-9. A är utbildad och undervisar i ämnena idrott och hälsa samt spanska. Lärare A har även avsatt tid på schemat för att organisera och utföra simskola, för elever som behöver extra stöd i momentet simning.

Lärare B är kvinna och arbetar i en småstadsskola i Dalarna F-6. B är utbildad och undervisar i ämnena idrott och hälsa samt matematik.

Lärare C är man och arbetar i en småstadsskola i Dalarna F-6. C är relativt nyexaminerad och undervisar enbart i ämnet idrott och hälsa.

5.2 Idrottlärarnas definition av att ”kunna simma”

Samtliga deltagare i studien hänvisar till kunskapskravet i idrott och hälsa, att eleven ska kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge för att definieras som simkunniga. ”*En simkunnig person ska ha en god vattenvana och inte vara rädd för vatten*” (Lärare B, 2012-11-22). Lärare C menar ”*att kunna simma handlar om att inte sjunka, att kunna överleva i vatten*” (Lärare C, 2012-11-22). Lärare A menar att simtekniken är viktig ”*det måste finnas någon form av teknik, att det rör armar och ben korrekt, det handlar inte enbart om att ta sig fram i vattnet, från punkt A till B*” (Lärare A, 2012-11-20).

5.3 Lokal pedagogisk planering (LPP)

I kommunen i södra Dalarna har samtliga idrottslärare tillsammans med badpersonalen utformat en lokal pedagogisk planering. Det är i huvudsak extern personal från badhuset som utformar och organiserar simundervisningen för eleverna i grundskolan, men idrottlärarna på skolan ska delta i simundervisningen. *”Tidigare var det så att idrottslärarna aldrig följde med till simhallen utan det var klasslärarna för respektive klass, men detta har nu förändrats”* (Lärare C 2012-11-22). *”Badpersonalen utformar undervisningen efter våra önskningar. Jag tycker det är viktigt att vi är med i simundervisningen, eftersom det är ju vi idrottlärare som i slutändan ska bedöma eleverna”* (Lärare B, 2012-11-22).

På skolan i Stockholm har samtliga idrottslärare tillsammans utformat en lokal pedagogisk planering, där det har specificerat det central innehållet och kunskapskravet för simning. *”Jag tycker att målen för simning är tydliga i den nya kursplanen, då man satt ett mått eller en längd på vad eleverna måste kunna simma, det gör det lättare för oss idrottlärare att bedöma eleverna i simning”* (Lärare A, 2012-11-20).

5.4 Ramfaktorer – tillgång till lokal och tid i momentet simning

Samtliga idrottslärare i studien upplever att tidsbokningen av simhallar inte är något problem. *”Det har aldrig varit ett problem att boka simhall. Det har alltid funnits tider, men det gäller att man är ute i god tid och har god framförhållning. Problemet för oss är utrymme i simhallen, det är ganska trångt”* (Lärare A, 2012-11-20).

När det gäller tidsaspekten till momentet simning har skolorna olika förutsättningar. I årskurs 6 har eleverna på skolan i Dalarna simundervisning två gånger per termin.

”För ungefär två år sedan var det många elever i skolan som inte kunde simma. Vi har därför bestämt i hela kommunen att man i årskurs 2 får åka och bada två gånger per vecka och då under en intensiv period på sju veckor. Eleverna får då en längre period med simning. De elever som inte kan simma är oftast de som inte är och badar normalt sett. Man lär sig inte att simma på två eller tre gånger per termin” (Lärare B, 2012-11-22).

Eleverna i Stockholm simmar en gång per termin i årskurs 6, och då kontrolleras enbart elevernas simkunnighet. ”Vi börjar med simning tidigt, men livräddning i vatten har vi tyvärr kommit in med sent, år 8 eller 9. Det handlar mycket om tidsaspekten, vi har en bit att ta oss till simhallen och då blir det mer att vi kontrollerar att de kan simma” (Lärare A, 2012-11-20).

Lärarna på skolan i södra Dalarna menar att tillgången till sjöar är dåligt. ”Det är viktigt att träna livräddning vid sjöar, eftersom det ofta sker mer olyckor vid en badplats än vad det gör i badhuset” (Lärare C, 2012-11-22).

”Vi badar bara i badhus, vilket jag kan tycka är en nackdel för olyckor händer oftast i sjöar. Det är bra att eleverna blir simkunniga i badhus, eftersom man har lite mer kontroll, men att man sen åker till en sjö och badar” (Lärare B. 2012-11-22).

5.5 Skolornas arbete för att eleverna ska uppnå målen i årskurs 6 i simning

På samtliga skolor är det idrottsläraren som har det huvudsakliga ansvaret för simundervisningen. Extern personal från badhuset hjälper skolan i södra Dalarna, medan idrottslärarna på skolan i Stockholm sköter hela simundervisningen utan hjälp från extern personal.

Eleverna i årskurs 6 på innerstadskolan i Stockholm simmar en gång per termin. Under det första tillfället kontrolleras enbart elevernas simkunnighet. De elever som då inte kan simma anmäls till simskolan, som en av idrottslärarna är ansvarig för. Skolan erbjuder då eleverna simskola en gång i veckan tills att eleven kan simma. Under det andra tillfället i årskurs 6 kontrolleras elevernas simkunnighet igen, för de elever som redan kan simma första tillfället får då ett extra träningstillfälle.

”Vår skola låg inte i framkant när det gäller extra stöd till elever i momentet simning. Tidigare år har det hänt att elever i år 9 inte kunnat simma och vi har inte kunnat erbjuda simskola. Skolan måste ansvara för att kunskapskraven nås. Finns det inte extra stöd till eleverna, så är det svårt säga att du får underkänt i momentet simning, när det är skolan som har gjort fel” Lärare A, 2012-11-20).

Samtliga skolor i kommunen i Dalarna har tillsammans utformat en progressionsserie för hela grundskolan från år 1 till 9.

”Vi vill att eleverna ska bli säkra i vatten. I årskurs 1 ska de kunna flyta och ramla i och få huvudet under vatten. Sen börjar vi med simning redan i ettan och i slutet tvåan ska eleverna kunna simma. De elever som inte har lärt sig simma i årskurs 2 av olika anledningar, får åka med tvåorna när de simmar under deras intensivperiod” (Lärare B 2012-11-22).

”Vi har haft problem med de elever som inte lärt sig simma, eftersom vi inte har kunnat erbjuda dessa elever extra träning. Vi hoppas och tror att förändringen med årskurs 2 gör att flera blir simkunniga och uppnår målen i årskurs 6” (Lärare C 2012-11-22).

5.6 Särskilda skäl till elevers bristande simkunnighet

Idrottslärarna på skolan i Dalarna anser att elever som inte kan simma i årskurs 6 är inte så vanligt förekommande på deras skola, men de är medvetna om att problemet finns i kommunen. Skolan som är placerad i centrum och där många familjer med utländskbakgrund bor och går i skola är bristande simkunnighet ett stort problem.

”Simkunnigheten beror på vilken kultur eleverna kommer ifrån, elever med föräldrar födda i ett annat land upplever jag har större problem med att uppnå målen i simning i årskurs 6” (Lärare B, 2012-11-22). ”Bristande simkunnighet handlar mer om rädsla för vatten” (Lärare C, 2012-11-22).

På skolan i Stockholm där många elever med utländskbakgrund går, har idrottsläraren uppmärksammat att elever med invandrar bakgrund har svårt att uppnå målen i simning.

”Samtliga elever som går på simskolan och behöver extra stöd i momentet simning är invandrare. Det kan även vara elever som är födda i Sverige, men har föräldrar som är födda i ett annat land. De har aldrig lärt sig simma i tidigare år” (Lärare A, 2012-11-20).

5.7 Sammanfattning

Simkunnighet eller ”att kunna simma” har tidigare behandlats utan närmare definition i läroplanen, vilket gjorde att elevers simkunnighet kunde tolkas på olika sätt. I den nya läroplanen (Lgr 11) har begreppet att ”kunna simma” förtydligas med en bestämd sträcka.

Samtliga lärare i idrott och hälsa i studien hänvisar till kunskapskravet och menar att 200 meter varav 50 meter i ryggläge är den prestation som förväntas av en simkunnig person. Idrottslärarna i studien bedömer sedan elevernas simkunnighet utifrån den bestämda sträckan.

Det framkommer även i studien att förutsättningarna för simundervisningen i årskurs 6 skiljer sig mellan skolorna när det gäller simningens omfattning i ämnet idrott och hälsa. Skolan i Stockholm har färre undervisningstillfällen i simhallen jämfört med skolan i södra Dalarna. Linde menar att lärarnas förfogande till lokal och tid är ramfaktorer som kan begränsa läraren i sin undervisning (Linde 2006, s. 15).

Skolan i Stockholm använder simundervisning i årskurs 6 enbart för att avkontrollera elevernas simkunnighet. Elever i årskurs 6 som inte uppfyller kraven att simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge hänvisas till simskolan. Idrottsläraren poängterar att det inte finns tid eller utrymme i simhallen för andra aktiviteter eller övningar.

Skolan i Stockholm där flera av eleverna är flerspråkiga med föräldrar födda utanför Norden, är det relativt få elever som inte uppnår målen i årskurs 6. Idrottsläraren konstaterar att de elever som inte kan simma har samtliga utländsk bakgrund. Detta kan med Bourdieus term bero på individens habitus, eftersom varje individ skapar sig olika och unika habitus.

Den första och oftast viktigaste miljön som barn möter är hemmiljön. I familjen skaffar sig barn kunskap, färdigheter, värderingar och beteendemönster som utgör en bas i deras väg till att bli vuxna. Under uppväxten blir barn och unga delaktiga i allt flera sociala sammanhang och påverkas därför av flera olika miljöer. Alla dessa intryck från olika miljöer tillsammans bidrar till barnens verklighetsuppfattning. De handlings- och tolkningsvanor som de lärt sig inom familjen passar inte alltid in i skolans miljö. Barn och ungas färdigheter inom simning kan därför skilja sig åt. Inte bara mellan olika personer, utan också mellan olika samhällsgrupper (Larsson 2002, s. 85).

6. Diskussion

Resultatet i studien visar att förutsättningarna för simundervisningen i årskurs 6 skiljer sig mellan skolorna, när det gäller simningens ställning och omfattning i ämnet idrott och hälsa. Dessa skillnader kan förklaras med hjälp av olika yttre faktorer som begränsar undervisningens förutsättningar i simning (Linde 2006). Eva Kraepelien-Strid belyser i sin studie att momentet simning omfattar en mycket liten del av ämnet idrott och hälsa, samtidigt

som bollspel och friidrott omfattar en betydande större del av undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa (Eva Kraepelien-Strid 2004, s. 61). Skolornas förfogande till simhallar, simhallar inom rimligt avstånd från skolan eller för få timresurser avsatta för simundervisning kan begränsa lärarna i deras undervisning (Linde 2006 s. 15). Att bedriva simundervisning är tidskrävande, eftersom man måste transportera sig till och från simhallen. Detta kan vara ett skäl till att lärarna i idrott och hälsa utövar mer bollspel än simning, eftersom det kräver mindre material, tid och planering. Skolverksamheten styrs huvudsakligen av kommunerna som måste skapa förutsättningar för att undervisningen i momentet simning ska fungera. Simundervisningen påverkas av kommuner och skolors främjande av momentet simning. Skolorna måste prioritera momentet simning genom att avsätta tid för transport och fler undervisningstillfällen för att stärka barn och ungas simkunnighet. Mot bakgrund av resultat i denna studie kan jag konstatera att yttre ramar i form av tid och lokal kan skapa hinder för skolor och lärare i deras undervisning i simning.

Kevin Mora belyser i sin studie om ungdomars teoretiska och praktiska kunskaper kring säkerhet i och vid vatten. Studien visar att ungdomars kunskap om säkerhet vid och i vatten varierar betydligt efter kön, socioekonomisk status samt etnicitet (Mora 2008, s. 121). Samtliga idrottslärare som deltagit i min studie upplever att elever med en annan etnisk eller kulturell bakgrund har svårare att uppnå målen i simning. Skolan i Stockholm som anordnar simskola för de elever som inte uppnår målen i simning konstaterar att samtliga deltagare i simskolan har utländsk bakgrund. På skolan i Dalarna som har få elever med utländsk bakgrund, där är problemet inte lika tydligt. Vad detta kan bero på kan analyseras i relation till tidigare nämnda ramfaktorer och Bourdieus begrepp habitus. Elevers varierande simkunnighet i olika samhällsgrupper kan förklaras med Bourdieus teori, genom att vistas i bestämda sociala miljöer så formas vi efter det och skapar vårt eget habitus. Barn och unga som växer upp under liknande sociala förhållanden tar till sig likartade handlings- och tolkningsstrategier. (Larsson 2002, s. 77). Barn som vistas i miljöer där vikten av att kunna simma inte värderas särskilt högt kan påverka barns simkunnighet. Dessa handlingsstrategier som barn tillägnar sig kan därför inte särskiljas från den närmiljö och den kultur som den är en del av. Individens olika habitus kan förklara elevers bristande simkunnighet inom olika samhällsgrupper (Larsson 2002, s. 85).

Att antalet undervisningstillfällen i simning skiljer sig mellan skolorna kan även påverka elever med utländsk bakgrund negativt. Skolornas förfogande till simhallar, utrymme i simhallen samt tidsbrist kan leda till sämre progression i övningsurvalet i momentet simning.

Skolan i Stockholm har färre undervisningstillfällen i momentet simning jämfört med skolan i Dalarna. På skolan i Dalarna övas elevernas simkunnighet under en längre och intensivare period, vilket skapar bättre förutsättningar för de elever som normalt sett inte vistas vid och i vatten. På skolan i Dalarna understryker idrottslärarna vikten av att skapa en god inlärningsituation redan i årskurs 1 för att samtliga elever ska uppnå målen i simning i årskurs 6. Det är något som kommunen i Dalarna har gjort möjligt, samtliga idrottslärare i kommunen har tillsammans med simhallens personal utformat en progressionsserie för hela grundskolan. Lärare B menar att en god simkunnighet kräver regelbunden övning och en väl utformad progression för respektive årskurs. Samtliga elever i årskurs 2 får en intensivperiod i simhallen för att skapa en god vattenvana och trygghet i vatten. I artikeln ”*Swimming and water safety*” skriver Lynch att den bästa tiden att förbereda och ge barn kunskap om säkerhet i och vid vatten är under tidigare uppväxtåren. Lynch menar att lärare i ämnet idrott och hälsa har en betydande roll när det gäller barns simkunnighet och säkerhet vid vatten (Lynch 2012 s. 271).

Vem som leder och organiserar själva simundervisningen skiljer sig mellan skolorna. På ena skolan sker undervisningen med skolans egna lärare. Skolan i Dalarna köper tjänsten från kommunens simhall. Det är då simhallens personal som utformar och organiserar simundervisningen efter idrottslärares önsningar. Även fast upplägget ser annorlunda ut mellan skolorna menar samtliga lärare att det är skolan med deras idrottslärare som har det fulla ansvaret för simundervisningen och att målen i simning uppnås av eleverna. Lynch nämner i sin artikel att det är viktigt att idrottslärarna är insatta och aktiva i simundervisningen, för att stärka elevernas kunskap, färdigheter och förståelse för momentet simning (Lynch 2012, s. 275).

Även fast respektive skolor har olika förutsättningar till att utöva simundervisningen i årskurs 6 så utgår samtliga idrottslärare utifrån kunskapskravet, att eleven ska kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Att simning betonas starkare i grundskolans styrdokument idag kan tolkas som att momentet betraktas som mer betydelsefullt. Det skapar även en mer rättvis simundervisning för alla elever, oberoende var i landet man befinner sig. Genom att specificera begreppet ”att kunna simma” med en bestämd sträcka skapar det mindre osäkerhet bland lärarna när det gäller bedömning av elevernas simkunskaper. Jag tror fortfarande stor osäkerhet och okunskap förekommer i momentet simning, vad som är centralt, vilka aktiviteter som innefattar simning samt hur man ska genomföra simning i skolan. För att

stärka momentets ställning ytterligare bör skolornas resurstid öka för att kontinuerligt öva elevernas simkunnighet och säkerhet i och vid vatten. I kursplanen för idrott och hälsa är simning tillsammans med friluftsliv ett av få moment som nämns i såväl centralt innehåll som i kunskapskravet. Dessa två moment kan kopplas samman, eftersom det är nödvändigt att vara simkunnig för att eleverna ska kunna ta till sig undervisningen i friluftsliv. Att inte vara simkunnig eller behärska livräddning kan begränsa eller ommöjliggöra friluftsliv i skolan (Kraepelien-Strid 2010, s. 166). Simning i sjöar kan till exempel vara ett steg mot en god progression i momentet simning.

6.1 Metoddiskussion

Valet av ansats i denna studie medförde en god kontakt med samtliga intervjupersoner, där jag fick ta del av lärarens perspektiv samt skolans verksamhet. Den kvalitativa intervjun med idrottslärarna gav mig tillräckligt mycket insamlad data, för att sedan kunna analysera informationen för att hitta förklaringar, orsaker och samband inom mitt problemområde. Studiens resultat kan ha utvecklats annorlunda om urvalet ur populationen innefattat flera idrottslärare och skolor, då inte tillräckligt många intervjuer har utförts i studien. Valet av skolor kan ha påverkat resultatet, eftersom båda skolorna är bekanta för mig sedan tidigare.

6.2 Vidare forskning

Efter genomförd studie har jag blivit mer intresserad av utveckla detta problemområde, för att öka simningens omfattning i ämnet idrott och hälsa. Även fast simning betonas starkare i dagens läroplan är det fortfarande få undervisningstillfällen i moment jämfört med andra aktiviteter, som bollspel och friidrott. Jag skulle vilja utveckla denna studie, genom att jämföra friskolor och kommunala skolor, angående simningens omfattning och ställning. Samt genomföra studien på ett större geografiskt område med fler deltagande lärare och skolor.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

I författarens ägo

Lärare A: intervju 20/11 2012

Lärare B: intervju 22/11 2012

Lärare C: intervju 22/11 2012

Tryckta källor

Bjørndal, Cato R. P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.

Dimenäs, Jörgen (red), (2008) *Lära till lärare*. Stockholm: Liber

Kraepelien-Strid, Eva (2002) *Simkunnighet är det viktigt...?* Larsson & Meckbach (red) (2010) *Idrottsdidaktiska utmaningar*. Stockholm: Liber

Kraepelien-Strid, Eva, (2006) *Simma eller försvinna: en studie av läroplaner samt elevers och lärares uppfattningar om simkunnighet och behovet av att kunna simma*. Magisterexamen 15hp. Lärarhögskolan i Stockholm, Institutionen för idrotts- och hälsovetenskap.

Larsson, Bengt (2002) *Ungdomarna, fritiden och idrotten*. Engström, Lars-Magnus & Redelius, Karin (red) (2002) *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS Förlag

Linde, Göran (2006) *Det ska ni veta! En introduktion till läroplansteori*. Lund: Studentlitteratur

Repstad, Pål (2007) *Närhet och distans, Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Richardsson, Gunnar (2004) *Svensk utbildningshistoria. Skolan samhället förr och nu*. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket (2011) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm

Skolverket (1994) *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94*. Stockholm

Elektroniska källor

Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning, IBN: 91-7307-088-4. [2012-11-19]

- Lynch, Timothy Joseph (2012) Swimming and Water Safety: Reaching all Children in Australian Primary Schools. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 2012,6, s. 267-278 [2012-11-10]
- Mora, Kevin (2008) Will they Sink or Swim? New Zealand youth water safety knowledge and skills. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 2008, 2, s. 114-127 [2012-11-10]
- Ulrika Lindmark, *Tillsyn av simkunnighet och förmåga att hantera nödsituationer vid vatten, rapport från skolverket* 2004-06-10 (12) Dnr 2003:3260
http://www.skolverket.se/content/1/c4/05/2_6/Rapport_simtillsyn.pdf [2012-11-20]
- Skolverket, Enheten för utbildningsstatistik, *Uppföljning av simkunnighet i årskurs 2010-12-15* Dnr 2010:01242 <http://www.skolverket.se/statistik-och-analys/analyser-och-utvarderingar/2.1861/uppfoljning-av-simkunnighet-i-arskurs-5-1.121338> [2012-11-20]
- Skolverket <http://www.skolverket.se/kursplaner-och-betyg/betyg/2.5350/bakgrunden-till-inforandet-1.172416> [2012-11-26]
- Svenska livräddningssällskapet
http://www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/sls_simskolor/okad-vattenkunskap.aspx [2012-11-17]
- Svenska livräddningssällskapet
http://www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/sls_simskolor/simkunnighet-ar-livsviktigt.aspx [2012-11-17]

Bilaga 1

Litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Syftet med denna studie är att undersöka vilket utrymme samt betydelse simundervisningen i årskurs 6 har i skolor i två skilda kommuner.

Frågeställning

- *Hur definierar lärare i idrott och hälsa begreppet att "kunna simma"?*
- *Hur tolkas läroplanen utifrån momentet simning i respektive skola?*
- *Hur skiljer sig simundervisningen åt i respektive skola*
- *Hur arbetar respektive skola med elever som inte uppnår kunskapskraven i simning i årskurs 6?*

Vilka sökord har du använt?

*Physical education and swimming, Swimming in school, teaching and swimming
Physical education and swimming and culture
Physical education and swimming and geographic differences
Simkunnighet, simning, etnicitet, simundervisningen*

Var har du sökt?

Diva, GIH:s bibliotekskatalog, artikeldatabaser, Ebsco

Sökningar som gav relevant resultat

*Ebsco: Physical education and swimming, Physical education and swimming in school
DiVa: Simning, simundervisning*

Kommentarer

Det var svårt att hitta vetenskapliga artiklar på engelska, som berör simundervisningen och läroplanen i momentet simning. I GIH:s bibliotekskatalog och DiVA hittade jag många uppsatser, som var relevanta för mitt forskningsområde.

Bilaga 2

Intervjufrågor

Hur skulle du definiera ”att kunna simma” eller ”simkunnighet”?

Har skolan utformat någon Lokal pedagogisk planering (LPP), hur tolkar skolan momentet simning?

Vad har ni för tillgångar för att undervisa i simning (simhallar/sjöar, kostnad, utrymme, material, undervisningslängd per tillfälle)?

Transporten till simhallen (avstånd)?

Hur många gånger per termin undervisar ni i simning i åk 6 (lektionsinnehåll)?

Vem ansvarar för simundervisningen i åk 6?

Samarbetar skolan med personal som är knuten till simhallen?

Hur arbetar du som idrottläraren för att eleverna ska uppnå målen i simning i åk 6?

Hur arbetar skolan för att eleverna ska uppnå målen i simning i åk 6?

Vad har skolan för åtgärder om en elev inte når målet?

Eleven kan simma 200 meter varv 50 meter i ryggläge. Eleven kan hantera nödsituationer vid vatten med hjälpredskap under olika årstider

Hur vanligt är det enligt dina erfarenheter att eleverna inte kan simma i åk 6, finns det några särskilda skäl till att elevens inte kan simma?

Hur kontrollerar skolan elevernas simkunnighet?

Hur kontrollerar skolan att eleverna kan hantera nödsituationer vid vatten (tillgång till sjö)?

Anser ni att målen i simning (Lgr 11) är rimliga för elever i åk 6?

Anser ni att målen i Lgr 11 är tydliga för att du ska kunna bedöma och även planera simundervisningen?

Anser du att skolan gör tillräckligt för att alla elever i åk 6 ska nå målet i simning?